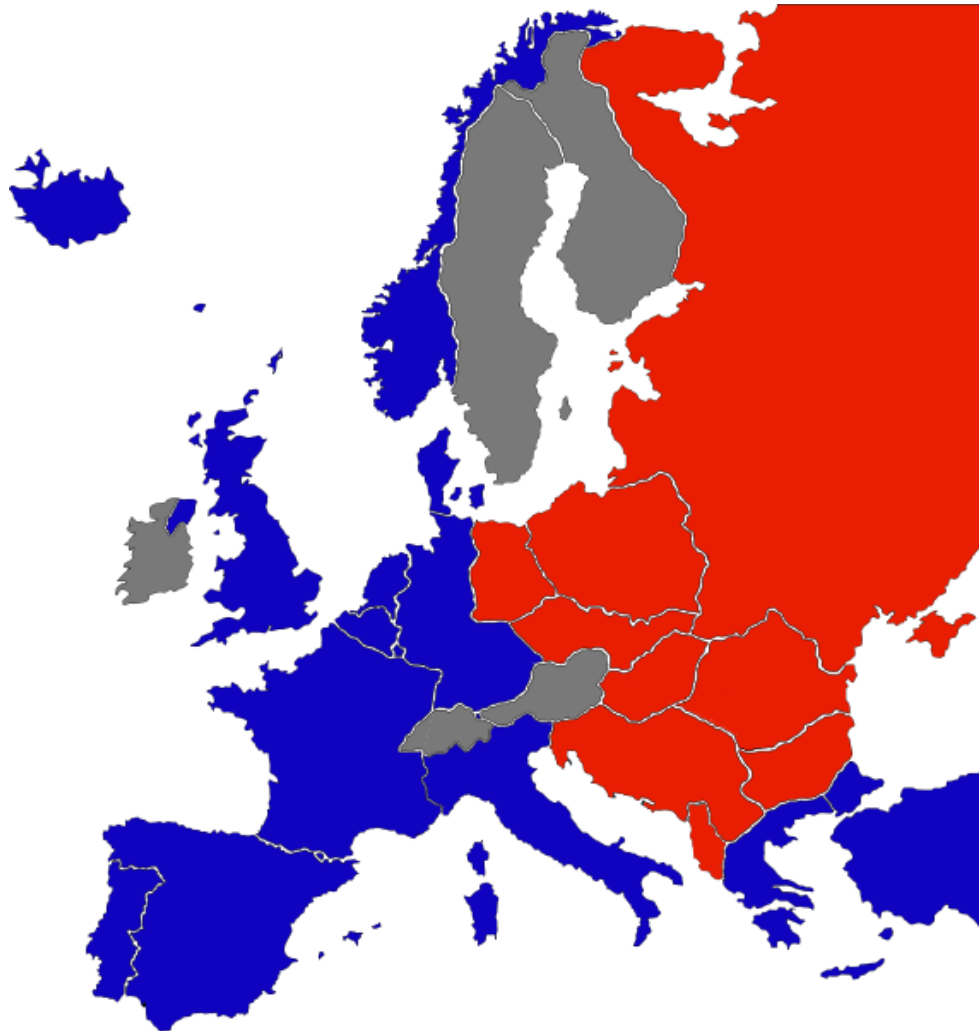

ВИТОКИ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ 1945 – 1949 РР.

Доктор хабілітований Марек Міколайчик
проф. Університету імені
Адама Міцкевича
Познань, Польща

ВИТОКИ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ 1945 – 1949 РР.

Характерні риси холодної ВІЙНИ

1. Дві супер-держави США та СРСР
2. Наявність двох протилежних політичних, військових, економічних, ідеологічних блоків
3. Позаблокові та нейтральні країни
4. Суперництво між блоками на багатьох рівнях: політичному, військовому (гонка озброєнь), ідеологічному, економічному, культурному, науково-технічному (космос) і навіть спортивному
5. Уникнення прямого збройного зіткнення
6. Система ядерного стримування
7. Відносний баланс сил між блоками
8. Змінний характер конфлікту: періоди напруги і розслаблення

Причини холодної війни

1. Західна сторона звинувачує СРСР і Сталіна в спробах поширення комунізму
2. СРСР звинувачує Захід в імперіалізмі
3. В даний час вважається, що холодна війна була неминуча, оскільки після закінчення Другої світової розпалася велика коаліція, виникли суперечливі геополітичні та ідеологічні інтереси США і СРСР.

Йосип Сталін (1878 - 1953)

Цілі політики Сталіна в 1945 р.

- схоже, що Сталін не хоче скоро нової війни, тому що СРСР сильно зруйнований і ослаблений
- зосереджується на нових територіальних придбаннях після 1939 р. та прагне створити сферу впливу у Східній Європі
- Сталін не виключає фінансової допомоги з боку США для відновлення країни
- вона передбачає конфлікт між капіталістичними державами
- обережний експансіонізм - використання можливостей для збільшення своїх володінь, але без надмірного ризику

Франклін Рузвельт (1882 - 1945)

Цілі політики США в 1945 р.

- Під час Ялтинської конференції президент Ф.Рузвельт оголосив про виведення американських військ з Європи через два роки після закінчення війни
- Створення системи колективної безпеки з ключовою роллю ООН
- Запровадження рішень, що забезпечують домінуючу позицію США у світовій економіці та торгівлі (домінуюча роль долара, створення Міжнародного валютного фонду та Світового банку)

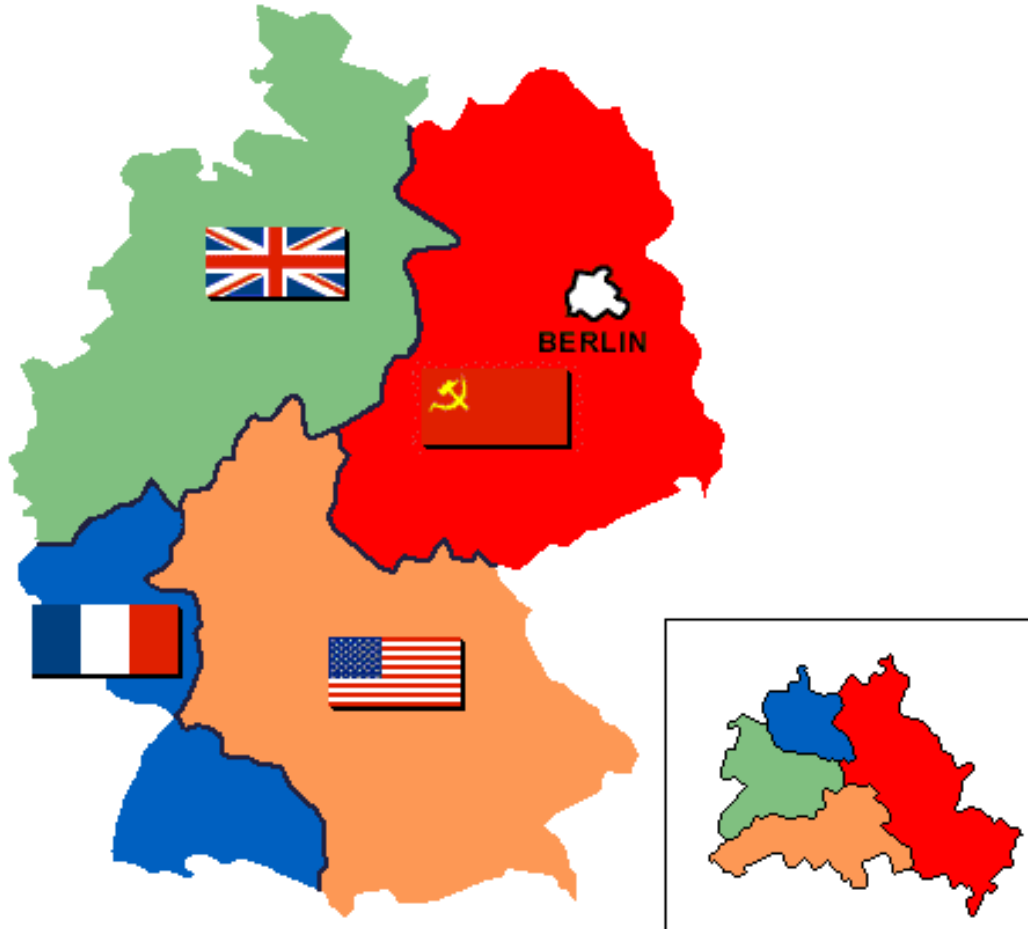
Перші конфлікти

- Ядерний шантаж США
- Радянсько-англійське суперництво в Ірані
- Суперечка про турецькі протоки
- 9 лютого 1946 р. Промова Й.Сталіна, який закликав до мобілізації суспільства, проголосив реконструкцію країни та прискорену індустріалізацію, щоб випередити капіталістичні держави протягом 15 років
- 5 березня 1946 р. - промова У.Черчілля у Фултоні про залізну завісу, яка розділила Європу
- громадянська війна в Греції 1944-1949 рр.
- суперечка за Німеччину
- радянізація Східної Європи

Виступ У. Черчилля в Фултоні

Поділ Німеччини в 1945 р.

1947- переломний рік

- 1 січня - створення Бізонії
- 12 березня - Доктрина Трумена
- 5 червня — оголошено план Маршалла
- 27 вересня - створення Комінформу (Інформаційного бюро комуністичних і робітничих партій)

Президент Гаррі Трумен (1884 – 1972)

Генерал Джордж Маршалл (1880 – 1959)

План Маршалла в цифрах

- Період реалізації: 1948-1951
- Допомога країнам Західної Європи: із 27 млрд дол., які хотіли, отримали 13,5 млрд
- Допомога окремим країнам:
Великобританія: 3,4 млрд дол., Франція: 2,8 млрд. дол., Німеччина: 1,4 млрд. дол., Італія: 1,4 млрд. дол.

Наслідки плану Маршалла

Позитивні:

- допомога у відбудові Європи
- зупинення прогресу комуністів
- нові технології та системи управління
- посилення європейського співробітництва

Негативні:

- посилення розколу Європи
- економічна та політична залежність від США
- розширення американської культури та американського стилю життя (Голлівуд і Coca-Cola)

Початок сталінізму у Східній Європі

Блокада Берліна 1948-1949

- запровадження грошової реформи в трьох західних окупаційних зонах без узгодження з СРСР
- 23/24 червня 1948 р. початок блокади Західної частини Берліна
- американський повітряний міст
- капітуляція Сталіна - травень 1949 р.
- головний результат - створення у 1949 р. двох німецьких держав

1949 р.

- Створення двох німецьких держав продовжило поділ Європи
- Створення НАТО
- Встановлення комуністичної влади в Китаї
- СРСР має ядерну зброю
- Закінчення процесу радянiзацiї Схiдної Європи
- Початок європейської iнтеграцiї – створення Ради Європи

ВИСНОВКИ

- Холодна війна була неминуха через зростання суперництва між двома наддержавами
- У 1950 р., з початком Корейської війни, світ вступає в нову фазу холодної війни, світ стоїть на межі гарячої війни